

sú pre ekonomiku nežiaduce. Podnikatelia sa ďalej ponosujú na často sa meniacu legislatívu. Takmer týždenne sa prijímajú nové pravidlá a povinnosti. Nielenže ich nestihajú realizovať, ale ani sledovať. Ďalej sú to problémy s neplatičmi a nevykonalnosť práva.

Čo je prioritné pre štát a čo pre podnikateľov?

Z pohľadu podnikania by mal štát zabezpečiť preň vhodné trhové prostredie a férové podmienky. Nemal by vytvárať v podnikaní bariéry (napríklad neprimerane náročné podmienky) alebo deformácie (napríklad investičné stimuly pre vyvolených), aby tak dal podnikaniu zelenú a aby tak z neho vyťažil cez dane efektívne maximum. Maximum nie vysokou sadzbou, ale rozumne nastavenou sadzbou. Pre podnikateľa je prioritou obvykle rozvoj podnikania, vytváranie pracovných miest, aby tak dosahoval čo najvyšší zisk. Ak na to nebude mať vytvorené vhodné podmienky, nebude to robiť. Zahraniční investori neprídu, domáci veľkí sa presunú do krajín s priaznivejšími podmienkami a malé podniky s podnikaním skončia. A budú sa snažiť zamestnať. U iných podnikateľov. A ak ich bude stále menej a menej, budú hľadať prácu v štátnej správe. Tá však nezamestná všetkých. Tá je pre štát nákladovou položkou, na ktorú musia zarobiť podnikatelia.

Isté opatrenia sú priamo závislé od štátneho rozpočtu, ale sú aj také, ktoré sa dajú hneď realizovať? Pomohli by?

Určite áno, my v SaS sme takých, ktoré sa dajú realizovať veľmi rýchlo a nezasiahli by

negatívne do štátneho rozpočtu, identifikovali desiatky. Je to množstvo nezmyselných povinností, byrokracie a poplatkov firmám, ktoré si vyboval zákonom garantovaný biznis. Napríklad zrušením pracovnej zdravotnej služby pre I. a II. kategóriu by podnikatelia ušetrili približne 80 miliónov eur. Alebo zrušenie povinných preškoľovaní vodičov, ktorí príležitostne riadia firemné osobné auto. A ušetrila by aj štátna správa, no tam žiaľ nikto takto neuvažuje. Štyridsať takýchto návrhov sme v parlamente predložili, a ani jeden neprešiel. No to nič, čakajú „v šuplíku“ na svoj čas a ja verím, že ten príde.

Myslím, že každý vidí ľudí, ktorí majú možnosť pracovať a nepracujú, ktorí by aj mohli žiť vo vhodných podmienkach a nežijú, lebo nechcú, jednoducho im to tak ako žijú stačí a vyhovuje. Kde vidíte možnosti pre ich socializáciu, ako by mohli pomôcť národnému hospodárstvu?

Ak ide o ľudí, ktorí, ako spomínate, nechcú, je to veľmi ťažká úloha. Navyše, ak tu existuje prostredie, ktoré ich denne utvrdzuje v tom, že nemusia. Kombinácia „nechcem a nemusím“ vylučuje možnosť, ako niekoho k niečomu primäť. Vonkoncom nie k socializácii alebo k tomu, aby bol prínosom pre hospodárstvo.

A ešte, aby sme nezabudli na investície. V čom vidíte ich výhodu, kde sú potrebné, komu pomáhajú a ako vplývajú na celkový rozvoj spoločnosti?

JK: Investície sú pre hospodárstvo a ekonomický rozvoj mimoriadne dôležité. Na to,

aby vznikali, či už domáce alebo zahraničné, musí byť v krajine nastavené priaznivé podnikateľské prostredie. Aby sa u nás oplatilo investovať vlastné zdanené prostriedky pri primeranej miere rizika. Okrem už spomínaných podmienok, ktoré ho formujú, nesmie byť deformované. Napríklad selektívnymi investičnými stimulmi. Tie môžu spôsobiť veľkú galibu. Zoberme si napríklad investičnú pomoc pre PSA Peugeot Citroën v Trnave. Región s najnižšou nezamestnanosťou a sektor s najväčším nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily. Táto francúzska automobilka dostala dotáciu vo výške viac ako 18,6 milióna eur, pričom mala vytvoriť 420 pracovných miest. A to už predtým deklarovala, že nedokáže pri priemernej mzde 1 300 eur obsadiť voľné pracovné miesta a žiada o dovoz ľudí zo Srbska. Takže výsledok? Na dotáciu 18,6 milióna eur sa skladá celé Slovensko (áno, okrem podnikateľov a zamestnancov aj nezamestnaní z Michaloviec alebo dôchodca z Oravy), aby sme mohli doviezť pracovnú silu z oblasti mimo Európskej únie. Takáto hospodárska politika len prehľbuje regionálne rozdiely vytvára znevýhodnenú pozíciu pre podnikateľov, ktorí dotáciu nedostanú. A to nielen v prípade, ak ide o dotovanú firmu, ktorá nedotovanej vytvára priamu konkurenciu. V nevýhode je aj firma, ktorej konkurenciu vôbec nevytvára. Napríklad na trhu pracovnej sily. Nedotovaná firma tu ťahá za kratší koniec. Preto som presvedčená, že dotácie nie sú prospešné a nie je nimi možné efektívne suplovať zle nastavené podnikateľské prostredie. To by malo byť v zdravej ekonomike nastavené pre všetkých spravodlivo a férovo.

Zmeny často znamenajú východiská a smerovanie k novým možnostiam

Nedávne problémy v oblasti energetiky majú korene v uplynulých rokoch. Nárast cien distribúcie v roku 2017 v porovnaní s rokom 2016 sú výsledkom legislatívy. Novela atómového zákona prinesie nové hodnotenia. Ambiciózne legislatívne návrhy obsahuje aj balíček Čistá energia pre všetkých Európanov. Aktuálne aj o ňom s podpredsedom Výboru NR SR pre hospodárske záležitosti Marošom KONDRÓTOM. Redaktorka Anna Komová

Európska komisia ku koncu slovenského predsedníctva vydala najväčší balík novej energetickej legislatívy v rámci energetickej únie. Ako s odstupom času komplexne vnímate energetický balíček? Zmenilo sa niečo od jeho zverejnenia?

Balíček pod názvom „Čistá energia pre všetkých Európanov“ obsahuje naozaj ambiciózne legislatívne návrhy. Zamiera sa predovšetkým na implementáciu opatrení za účelom dosiahnutia cieľov stanovených klimatickou dohodou z Paríža, zavádza ambiciózne cieľ na dosiahnutie globálneho prvenstva EÚ

vo využívaní obnoviteľných zdrojov energie, naďalej posilňuje vedúcu úlohu energetickej efektívnosti pri znižovaní spotreby energie a stanovuje si ambíciu zásadne posilniť postavenie a práva spotrebiteľov na trhu s energiou. Ide o návrhy týkajúce sa energetickej efektívnosti, energetickej hospodárnosti budov, využívania obnoviteľných zdrojov energie, riadenia energetickej únie a návrhy zaoberajúce sa témou nového dizajnu trhu s elektrinou. Nevyhnutným i naďalej ostáva zabezpečiť synergiu medzi čiastkovými politikami, presadzovanie princípov suverenity pri ener-

getickom mixe, nákladovú efektívnosť, zachovanie konkurencieschopnosti a energetickej bezpečnosti.

Musíme si uvedomiť, že rokovania na túto tému si vyžadujú primeraný čas a hľadanie spoločných kompromisných riešení. Všetkým nám záleží predsa na tom, aby ciele stanovené v rámci EÚ boli akceptované väčšinou národných parlamentov. Práve preto bude pri jednotlivých návrhoch potrebné brať do úvahy ich dopady na ceny energie, konkurencieschopnosť a tvorbu nových pracovných miest s prihliadnutím na rozpočtové obmedzenia jednotlivých členských štátov EÚ.

Európska komisia v súčasnosti postupne detailne predstavuje jednotlivé legislatívne návrhy a ich zdôvodnenia. Je preto veľmi ťažké finálne zhodnotiť posun v ich obsahu. Najväčší progres zatiaľ nastal v prípade návrhov spadajúcich pod oblasť energetickej efektívnosti. V Luxemburgu sa 26. júna 2017 uskutočnila Rada ministrov pre energetiku, ktorá po zložitej diskusii a viacerých kompromisných návrhoch prijala všeobecný prístup k revízii smernice o energetickej efektívnosti. Všeobecný prístup stanovuje 30 % cieľ EÚ pre energetickú efektívnosť bez špecifikácie jeho charakteru, pričom práve otázka záväznosti bola hlavným bodom diskusie. Slovenská republika spolu s ďalšími siedmimi členskými štátmi všeobecný prístup nepodporila a snažila sa presadiť indikatívny cieľ energetickej efektívnosti pre rok 2030. Jedným z dôvodov nepodporenia všeobecného prístupu smernice bol predpoklad zvýšenia cien energií pre koncových odberateľov, ktorým sa rozpočítavajú náklady na teplo a teplú vodu. Rada pre energetiku aj za podpory Slovenskej republiky tiež prijala všeobecný prístup k revízii smernice o energetickej hospodárnosti budov.

Súčasnou balíka je aj návrh nariadenia o systéme riadenia energetickej únie. Z nariadenia vyplýva povinnosť pre Slovenskú republiku, a tou je vypracovať národné energetické a klimatické plány. Čo to pre nás konkrétne znamená?

Riadenie energetickej únie (tzv. governan-

ce) predstavuje komplexný systém riadenia v rámci celej EÚ, pokrývajúci všetkých päť rozmerov energetickej únie. Kľúčovým nástrojom systému riadenia je povinnosť členských štátov predkladať tzv. integrované národné plány pre energetiku a zmenu klímy. Tieto plány by mali obsahovať záväzné ciele v oblasti dekarbonizácie, národné príspevky k cieľu EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, energetickej efektívnosti, národné ciele pre diverzifikáciu a zabezpečenie alternatívnych zdrojov energie, zabezpečenie adekvátnosti výrobných zdrojov a flexibility trhu s energiou, konkurencieschopnosť a objem finančných prostriedkov vo vede a výskume v sektore energetiky. Je zrejme, že bez nariadenia o governance by nebolo možné zjednotiť a zabezpečiť plnenie cieľov na úrovni EÚ. Návrh zásadne ovplyvní a zmení prípravu energetickej politiky SR. Je však potrebné zdôrazniť, že projekt riadenia energetickej únie by mal byť nastavený tak, aby bol realizovateľný – z pohľadu obsahu, ako aj „logistiky“ jeho prípravy. Časovanie by malo byť nastavené reálne a musí sa zohľadňovať náročnosť všetkých konzultačných procesov vo fáze jeho príprav.

K prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo nepochybne prispieva aj návrh revízie smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov. V čom spočívajú jej hlavné zmeny a aký postoj k nej zaujala Slovenská republika?

Zámerom tohto návrhu je stanovenie opatrení pre dosiahnutie záväzného cieľa pre OZE vo výške 27 % na konečnej energetickej spotrebe na úrovni EÚ pre rok 2030. Hlavnou zmenou je nahradenie národných cieľov jedným európskym cieľom.

Medzi hlavné body návrhu patrí zavedenie nástrojov pre tvorbu podporných schém vrátane podpory výroby elektriny z OZE na základe trhovo orientovaných princípov, zavádza možnosť cezhraničnej účasti na financovaní podporných schém pre výrobu elektriny z OZE, znižuje maximálny podiel, akým prispievajú konvenčné biopalivá do cieľov OZE. Pre Slovenskú republiku je dôležité zaručiť

čo najväčšiu mieru flexibility pri tvorbe národnej politiky nielen v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti, ale aj pri zachovaní práva na voľbu energetickeho mixu. Snahou Slovenskej republiky je presadiť zachovanie nezáväznosti cieľov na národnej úrovni v zmysle záverov Európskej rady z októbra 2014.

V súčasnosti sa v EÚ naplno začínajú rozbiehať diskusie na tému nového dizajnu trhu s elektrinou, ktorý pozostáva zo štyroch legislatívnych návrhov. Ambíciou estónskeho predsedníctva bolo dosiahnuť aspoň čiastočný všeobecný prístup do konca roka 2017. Ako vnímate predstavený nový dizajn trhu s elektrinou?

Slovenská republika rozumie potrebe ďalšej integrácie trhu a odstránenia trhových bariér, ktoré deformujú fungovanie európskeho trhu. V balíčku legislatívnych návrhov zameraných na nový dizajn trhu v elektroenergetike sme privítali trhovú orientáciu, dôraz na ochranu spotrebiteľa a jeho posilňovanie na trhu s elektrinou.

Aké sú možnosti zohľadňovať národné špecifiká?

Považujem však za dôležité zdôrazniť, že transformácia trhu by mala zohľadňovať národné špecifiká, delenie zodpovedností a odlišnú úroveň rozvoja trhov. Pre Slovenskú republiku je kritickou oblasťou regionálna spolupráca TSO, a to zriadenie a kompetencie regionálnych operačných centier. Negatívne vnímam preferenciu obnoviteľných zdrojov a cezhraničného trhu pred vlastným energetickým mixom a bezpečnosťou dodávky členského štátu. Za veľmi citlivý aspekt hodnotím povinnosť členského štátu postupne ukončovať používanie regulovaných cien elektrickej energie. Domnievam sa, že bude potrebné nájsť primeranejšie riešenie.

Iste nie je jednoduché ale potrebné aby sa v popredí záujmov objavil predovšetkým slovenský spotrebiteľ a podnikateľ, čo sa pre to robí?

Slovenská republika v rámci balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov“ v súčasnosti vynakladá nemalé úsilie smerujúce k obhajovaniu záujmov slovenských spotrebiteľov a podnikateľských subjektov. Ide o veľmi náročnú úlohu, keď sa snažíme hľadať koaličných partnerov s podobnými postojmi, pomocou ktorých by sme spoločne dospeli k prijateľnému výsledku. Touto cestou by som sa rád vyzdvihol náročnú prácu zodpovedného rezortu – Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky za koordináciu rámcových pozícií ku všetkým legislatívnym návrhom. Stanovenie hraničných negociačných limitov tzv. „red lines“ je z hľadiska záujmov Slovenskej republiky mimoriadne dôležité. Cieľom je vybudovať stabilnú energetickú úniu, ktorá bude zároveň zohľadňovať národné špecifiká členských štátov.